

BULLETIN

Společnosti Otokara Březiny

39

Jaroměřice nad Rokytnou

PROSINEC 2005

Zpívala

*Uhasly květy šafránu a hořce voní chlad,
je večer, bratr večera, jenž do tváří nám tehdy zavíval.
V té chvíli nejmilejší můj vycházel do zahrad
a sladká slova nezapomenutelná mi mluvíval.
Můj milovaný odešel na nejtajemnější všech cest,
neznámým pro nás jménem zavolán,
a dveře domu našeho do noci mlčenlivých hvězd
jsou od té doby otevřeny dokořán.*

*Je ticho kolem domu našeho a ticho v dálkách mých,
a z hlubin květů zaznívá včel zabloudilých úpění;
let nočních motýlů do oken bije zářících
a stromů přerývaný monolog je jako šepot ze snění.
Ozvěnou kroků ztracených jsou mého srdce údery,
v horečném spěchu nárazy dřevorubcovy sekery
a mezi ptáky znělými, v křídel úzkostném ševelu,
dohřmění dálních výstřelů nad nehybnými jezery.*

*Můj milovaný odešel, kde všichni z mého domu jsou,
na cestě, černou travou zarostlé, se střásá rosy pád.
Uhasly květy šafránu a nové růže voní tmou,
smích dívek sladký jest, zemdlené srdce touží spát.
Sním o setkáních záhadných, až nové jitro zasvitne,
v jar vyšších květu magickém, pod nových sluncí pocely ...
U nohou mistrů žáci seděli; jich odpovědi soucitné
pro bolest moji ani slova neměly.*

Ztracení

*Do žáru léta našeho ze zahrad smrti dýše mráz,
a mnozí, kteří už mrtví jsou, jdou ještě jak živí vedle nás;
když jejich hodina nejvyšší na orloji bolesti odbila,
jak by na druhou stranu vítr vál, na zemi slyšena nebyla.*

*Jak padání sněhu jest jejich mlčení a zraky teskné jsou,
zrcadla ledu utuhlá nad mrtvou hlubinou bezhlasou;
a třeba jak nejsladší jaro voněl jich dech a krev a rty,
tajemná hrůza se šíří z jejich samoty.*

*A mezi nimi bratři jsou, jak tiché slunce laskaví,
zem celá mění se před nimi, kde kroky bázlivé zastaví,
a v ohni poledne našeho do jejich duší plá
skrytého žití druhého halucinace zlá.*

*A v soumracích jejich slavíci z našeho jihu nepějí,
užaslí naší bolestí jsou cizí naší naději
a pod hvězdami jasnými, jež září naší oblohou,
kde leží jejich domov ztracený, poznati nemohou.*

*Nad hlavou listí šumící v neviditelné doubravě,
jdou věčně, dálkou šílení a bičování v únavě,
a z jitra jinde procitnou, než večer usnuli:
přes kolik zemí přešli snem a kolik moří přepluli?*

*Zastaví-li se v samotách, tisíce hlasů kolem zní,
kde, tiší, dveře otevrou, odmlčují se přítomní,
a této země dívky radostné když přivolají touhu svou,
tvář sladkou od nich odvrátí a zpívat přestanou.*

*A jenom děti, které země dosud neznají,
bázlivé v podvečer se přitulí k nim potají,
když zamyšlení naslouchají z hlubin samot svých
volání bratří ztracených, ohlasu kroků vzdálených ...*

MŮJ BŘEZINA

(Řeč u hrobu Otokara Březiny 17. 9. 2005)

Drahý Mistře,

Tys byl vždy vzorem cudnosti, a tak mi jistě rád promineš, že obvyklou druhou osobu v každoročním oslovení u Tvého hrobu nahradím dnes osobou třetí: bude to mé nejsoukromější vyznání Tobě, Tvému odkazu, a současně veřejné laudatio, a to se sluší neadresovat svému Mistru přímo, ale zástupům. A proč právě dnes ta nota osobní - ?

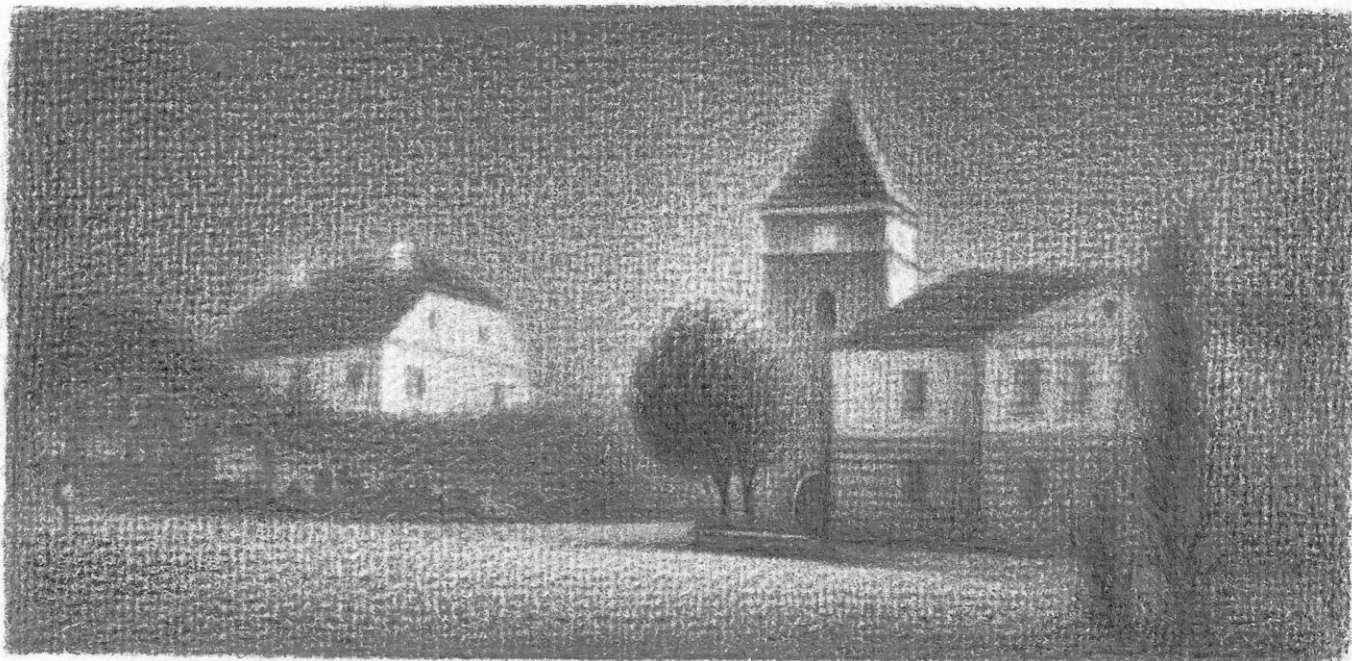
Vážení přítomní:

uvědomil jsem si, že zde u hrobu Mistrova stojím snad po sedmé, ale to hlavní, o tom jak a proč jsme se básnicky a duchovně setkali, jsem dosud nic neřekl. To jen Ferdík ze svých kalendáříčků víckrát zmínil, kdy jsem tu byl poprvé, a kdy mé srdce zaplálo pro Jaroměřice stejně vytrvale jako ten každého léta ve vázách Mistrových čerstvý svízel syřišťový.

Básníkem se člověk rodí: ale, ač klíčí časně, zraje pomalu. Básně Otokara Březiny, později mého Mistra nad mistry, našel jsem v knihovně své tety Loly, podobající se mu mimochodem postavou, duchem i údělem. Ale tehdy, ve svých sedmnácti, jsem nerozuměl: snad mne odradily příliš honosné brány Bendova mánesáckého vydání, okované hvězdami – ráj za nimi mi byl pro ten čas nedostupný, mluvil bezpochyby nádhernou, ale pro mne nedostupnou řečí andělů. Až v roce 1958, o pět let později, mi z rukou básnického osudu, i samého Tvůrce podala klíče – k okrvaveným runám, náhle až příliš srozumitelným, sestra Bolest. Ta, bez níž nic velkého se tady na Zemi nekoná. Ovšem: musel jsem nejdřív trpět bez odpovědi jako Mácha, jako právě Březina přede mnou - a až pak jsem mohl chápat. Přesto ale mi podala ruce kniha, vyšlá v pravý čas: v edici Odkaz jako chléb vynášený ještě horký z domu pekařova nádherně prosté, pro všechny připravené a i ten nejdravější hlad sytící vydání Muzikovo, shodou okolností mého pozdějšího přítele, vzácného příznivce a prvoeditora poesie mé ..

Co mi Březina dal jako cizinci pro ten svět zde ztracenému, jako příštímu básníkovi – a který básník tady tak či onak není nechtěnátkem nezapomínajícím mezi šťastnými pozemšťánky ani na vteřinu na svou skutečnou nebeskou matku, svou rajskou vlast? V rozhodující chvíli, kdy se smutek zadržával smyčkou nevýslovnosti kolem krku už ne jinožského, ještě

ne mužného, daroval volbou spřízněný básník bratrsky dalšímu nově příchozímu nevlastnímu dítěti země ten jedině potřebný klíč: vědomí osudu o to vznešenějšího, o to ve skutečnosti vyvolenějšího, čím snad proklatějšího. A – i když se mi dostalo jíti zcela odlišnými cestami, a můj zápas měl být zápasem o učinění slova tělem, o proměnění života poesíí a ukřižování poesie životem už tady v těle – měl jsem nakonec sílíci jistotu: ano, tudy už někdo šel, a žil přes všechnu ozvláštněnost život nesmírně imposantní a přitažlivý, po svém družný a – štědrý, a i ty nejmenší děti země, každého až kam dorostl, se stromu života věčného přebohatě obdarovávající.

Jan Krejčí: Mohelno

A když pak pominul nádherný, ale bezvýchodný smutek a já odhodil svůj až do dna pitý kalich s Vínem silných, a když se na hradbách Bítova rozplynuly mlhy, do nichž jsem křičel i šeptal vzkaz mně tehdy vůbec nejbližší, básně tak fascinující a uhrančivé jako Zpívala či Ztracení, skladby z Mistrova poslední – tehdy poprvé v celku vydané – knihy básní Země, mimochodem žádného Torsa, ale skvělého celku, této skutečné Březinovy závěti: tehdy nastal zlom. Našel jsem si nového Březinu, zcela odlišného, už ne romantického, ale uvážlivého rytíře všedních, někdy k zalknutí střízlivých dní, čím dál důvěrněji známého Březinu jaroměřického, Březinu učitele, Březinu občana i služebníka nejširšího společenství, bdělého strážce svého národa i lidského rodu, Březinu formovatele i prvoochránce bratrství věřících.

Musím říci, že v pravý čas: a aspoň na tomto místě – jak vyžaduje každé věrojatné laudatio – budiž má chvála trochu přitlumena. Nejsm žádný přítel

dějinného optimismu, žádný hlasatel natož pěvec pokroku, a obávám se, že – Březinou s výjimkou hrůz první světové války našťestí již neprožitých dalších katastrof dvacátého století, o lahůdkách toho teprv se rodícího našeho věku jednadvacátého, armageddonu mannhatanského 11. září či teprv včerejší zběsilosti huricanu Katrina ani nemluvě – obávám se, že dějiny lidského roku takové skepsi dávají spíš za pravdu. Ale když na sklonku věku už předminulého a krátce poté novorozený básník z přetlaku své až ke hvězdám se vzpínající nadčlověcké vize, zdánlivě sjednocující všechn – ve vzduchu tehdy visící – sebejistý heroismus vědy, všechno posedlé mučeníctví umění i mámivou laskavost v jádře už nevěrecké víry, tenkrát, když Otokar Březina své básnické dílo tvořil, byla situace zcela jiná. Tehdy se docela dobře mohl náš ještě císařský a královský svět, čas elektřiny a páry, ale třeba i Národního divadla, Křížkových fontán a neslýchaného vzestupu českého a moravského živlu přes všechny nesrovnalosti jevit ještě jako v jádře zdravý a rozumný, netušeného rozvoje nejen schopný, ale jej i prokazující: svět jako stvořený pro visionářské perspektivy. Škoda jen, že začal příliš osvíceně mísit duchu ještě jaks taks věrnou kulturu s duchu čím dál víc nepřátelskou civilizací.

Ať tak či onak – na Březinově díle básnickém nepřitahovaly mne nikdy do něj až příliš zřetelně vtělené, napůl humanistické, napůl nietzscheánské, a nejvíc ze všeho stejně blouznivé jako osvícenecké kosmicko-utopistické iluse, jimiž si dorovnával manko – pro básníka tehdy osudně chybějícího – naplněného vztahu erotického: jakkoliv pak, z jiného konce, přišly tyhle iluse celosvětově do módy ještě o padesát let později v podstatně vyprahlejších, ale i halucinovanějších učení v pravdě pouštními fatamorganami se opájejícího extatika vědy Teilharda de Chardin. Z Březinova básnického díla pro mne zůstávají především ony nádherné dithyramby, dosud v našem jazyce nevídaný, Nezvalem vychválený třesk slova o slovo, jeho architektura, jeho neporovnatelná orchestrální, symfonicky zvládaná kadence melodická i harmonická: jako nikdo před ním a jako sotva kdo po něm je a zůstává Březina opravdový Umělec, opravdový Básník a Mistr Lyry: hymnik, ódik, rapsodik – v době počínajícího výprodeje všech hodnot až k smrti věrný služebník Apollónův a Vládce Slova.

Jakkoliv jeho dílo po thematické stránce určitě je a zůstává kromě toho co bylo řečeno především krutě pravdivým itinerářem bolesti, už nelidské, ale i jejího přepodstatnění a slavné sublimace, jeho moudrost lidskou a božskou je třeba hledat jinde. A měl jsem štěstí, že právě zde mi přišel vstříc svou slavnou – ve své době kdekým zpochybňovanou, ale podle Karla Čapka, jinak příznivce a trabanta Hradu, nesporně pravdivou – knihou, knihou pro tolik lidí

v národě i pro mne v mnohém rozhodující, legendárním Demlovým Svědectvím o Otokaru Březinovi. Ano, takový – i když při svém zjevném mimetismu i na mnoho stran také ještě namnohokrát jiný, ale ve všem podstatném zaplat' Pán Bůh takový – byl Otokar Březina: skutečný mudrc, daleko dopředu vidoucí a nezastírající si úskalí naší – olbřimi kroky se barbarisující doby. Člověk věřící nejen v tichu komnatky své či v podkruchtí

při četbě Tomáše Kempenského, ale čím dál víc také odvážně, třeba citlivě vyznávající i od úst k ústům, od srdce k srdci – a třeba i tváří v tvář jinověrkyni Gise Pickové Saudkové – nejen vtěleného Boha, ale i jeho společenství věřících, tj. přese všechny chyby a lidskou křehkost právě nezbytnost a záslužnost jeho Církvě, on, nejen jako básník ale i jako člověk věřící a žijící čím dál víc jako skutečný katolík, a v této víře chtějící i umřít a být pochován, a kdykoliv bude třeba svým slovem a příkladem pro nás všechny, a právě teď, vstát, povstávat z mrtvých – v tradici otců.

Jan Krejčí: Hadcová step

Ale není jen Deml a jeho Svědectví – fascinujícím způsobem nám Březinu přibližuje, a už od mých mladých let mne s ním intimně sblížila jeho s ničím a nikým – antikou, ani Flaubertem – nesrovnatelná korespondence, vydaná nedávno – jak slavné období Společnosti to prožíváme! – konečně v imposantním kompletu takřka dvou tisíc listů, rozhojňená dnes hlavně o dojemnou, lidsky svědečnou korespondenci s Emilií Lakomou. Jsou to ty

nejautentičtější, vskutku mnohohlasé, mnohasetrestříkové Březinovy varhany. A Březina žije mezi námi každodenně jako borovský spiritus agens et movens, svým slovem i mlčením zadržující věčně se vysmekávající Sisyfův kámen civilisace, ještě na okamžik pozastavující Damoklův meč visící nad hlavami naší blasfemické, zaprodanými medii nám všem před oči strkané pseudokultury, kultury smrti, naší neuvěřitelně plytké doby. Ale to je thema, deset themat na jindy.

Čím a kým mi tedy byl, je a zůstává nejosobněji, kým mi bez ustání a stále víc, když má cesta, nakonec jen ta jediná, už se s večerem úží, kým jsi mi Ty Otokare Březino?

Básník s Nebe a můj Básnický Zasvětitel, Strážný Anděl můj i mého národa, ale i prorok, živoucí důkaz nezbytné nové, vyšší lásky, která se musí stát tělem, kterou nesmíme zapřít tady na Zemi, Lásky skrze Ducha, Toho Svatého, skrze Něho a s Ním a V NĚm, Lásky která – i když nevím, jak se mi to může státi, ale Staniž Se! – už teď, tady na zemi se musí státi Tělem. Tělem Krvavě Vtěleným, Tělem jak Víno Proměněným, ale i Tělem, pravým Tělem Božího Syna I Syna Člověka navěky Duhou Magdaleniných slz právě že v domě farizeově a k pohoršení Jidášově Oslaveným, odsud na Nebe Vzatým a tam Korunovaným: ve Jménu Otce Syna i Ducha Svatého – Amen!

Mistře Otokare Březino – Můj Otokare Březino:
Za všechno – Bohu – Díky !

Jiří Kuběna

Pocta básníkovi

Letošní jubilejní rok básníka Jana Zahradníčka byl na jeho rodné Moravě příležitostí přiblížit jeho osobnost a dílo. Po nových vydáních jednotlivých sbírek v předchozích letech přišly na řadu i svazky díla, výbory, korespondence s J. Čepem a F. Halasem, dále zařazováním jeho básní a článků o něm do různých sborníků, almanachů a katalogů se postupně ozřejmoval Zahradníčkův význam i vliv pro národní poezii. V Tišnově s předstihem, a to 15 let po revoluci, vyšla první kniha o J. Zahradníčkovi, která pochopitelně vzbudila pozornost i u kritiky.

Vlastní akce v tomto roce byly zahájeny v Brně konferencí „...bývalo u mne zotvíráno...“, kterou pořádalo několik odborných institucí. Pod shodným názvem trvá do Vánoc výstava v rajhradském Památníku písemnictví na Moravě. Podobně bylo na Jana Zahradníčka poukázáno konferencí v rámci havlíčkobrodského knižního trhu a také besedami a recitacemi, které uskutečnily kulturní zařízení a instituce v Brně, Holešově, Jaroměřicích nad Rokytnou, Tišnově, Olomouci a jinde.

Samostatnou zásadní kapitolu k Zahradníčkově výročí připravilo jeho rodné Třebíčsko. V Muzeu Vysočiny Třebíč byla instalována od poloviny května přehledná výstava plná dokumentů, fotografií, rukopisů, vazeb a knih, ale také jejich ilustrací např. od O. Stritzka, J. Olšáka či M. Floriana. Značné zastoupení měly i kresby a grafiky R. Valuška, M. Nestrojila, M. Kubíčka, J. Krejčího a dalších autorů, inspirované Zahradníčkovým dílem. Názorné přiblížení jednotlivých kapitol z básníkovy života bylo přínosné i přístupné, bez nadbytečného teoretizování.

Jan Krejčí: Krajina u Mohelna

Ve shodném duchu byla výstava počátkem října završena. Expozicí výstavy provedl autor jejího scénáře Radovan Zejda nejen členy širší Zahradníčkovy rodiny, ale i pamětníky a zájemce o básníkovu dílo a jeho život.

O důstojný průběh vzpomínky se zasloužilo vedení třebíčského muzea v osobách Ing. J. Martínka a Mgr. B. Mikuláška. Přednášku básníka J. Kuběny a R. Zejdy a množství drobných vzpomínek a vyznání vyslechli účastníci nejen

v dopoledních hodinách, ale i u básníka hrobu v Uhřínově, kam se všichni vypravili autobusem. A tak v Třebíči i Uhřínově neopakovatelně a bezprostředně zazněla slova vzpomínek na těžké chvíle zatčení a věznění, ukrytování rukopisů pod uhlím i na zamilovaná básníka místa.

Stalo se, že vedle kněžského hrobu je od roku 1960 pohřben ve stínu kříže, vykovaného podle návrhu arch. Sokola mistrem Alfredem Habermannem autor básnického díla, které žije.

Z oken od Doležalů, místa tehdejšího bydliště rodiny Zahradníčkovy, je vidět na hrob básníkův i sousední hrob jeho dcerek, ze kterého byly zcizeny sošky dvou andělíčků. O čtenáře však Jan Zahradníček nepřišel.

-ps-

Pavel Herot

Pavel Herot je umělcem především celým svým životem. Od mládí chtěl být hercem a stal se jím. Alespoň občas, alespoň na chvíli. Občas však bývá i komediantem ve smyslu italské komedie del art. Kdekoli. V Praze stejně jako v Martínkově, Moravských Budějovicích nebo Linci. O tom by ostatně mohli ledasco říci jeho přátelé Matěj a Jakub

Verše píše Pavel již od mládí. Netvoří lehce. Jeho básně se rodí na svět někdy i velmi dlouho a ty již publikované jsou dosti často předělávány.

Od mládí se rovněž věnuje malbě a koláži, či jejich kombinaci. V posledním desetiletí více. Od tápajících začátků se ve svých nejlepších pracích dotýká podstaty obrazové meditace, často provázené náboženskou symbolikou nebo maluje přímo náboženské motivy. Především v básních, ale i v jeho výtvarné a literární

tvorbě se dere na povrch jeho víra. Nevystavuje ji na odiv. Je pro něj hledanou a nalézanou životní nutností.

Zabývá se rovněž historií rodného Martínkova a občas píše do novin či časopisů. Ve svém okolí nemá příliš mnoho chápacích. Svým uctivě zkratkovitým jednáním a zámlkami v řeči často tomuto neporozumění nechtěně napomáhá. Vždy je to dáno pocitem, že druhá strana přece musí vědět, jak to myslí.

Je rozhodně strážcem poezie v širším slova smyslu a strážcem i rozmnožovatelem martínkovské kultury. (rz)

Jan Krejčí

Reprodukce obrazů a grafik v tomto čísle jsou od mohelenského malíře Jana Krejčího (*1946). Významný vysočinský malíř uspěl se svým pojetím malby jak u nás, tak v zahraničí. Krejčí „neportrétuje“ krajinu, přestože v plenéru maluje, ale zachycuje jejího génia loci. Vtěluje do svých obrazů ono nepostižitelné fluidum, zaznamenané v krajině předchozími věky a událostmi, které zde zanechaly duchovní stopu.

Je také ilustrátorem publikací Josefa Pěňčíka, pojednávajících o bohaté historii Jinošova, Tasova a okolí. Své obrazy tvoří na základě duchovního odkazu Otokara Březiny, Jakuba Demla, Jana Zahradníčka a dalších významných kulturních osobností kraje.(rz)

Jan Krejčí: Náves v Kralicích

Připomínáme některá výročí

Otto František Babler 26. 1. 1901 – 24. 2. 1984

Narodil se v jugoslávské Zenici. Otec mu zemřel krátce po narození. Do Olomouce se s matkou přestěhoval roku 1915. To již studoval na reálce. Pokračoval tedy ve studiu na místní německé reálce, kde roku 1919 maturoval. Po maturitě se živil jako nezávislý literát. Ovládal češtinu, němčinu, srbochorvatštinu a francouzštinu. Intenzívně studoval ještě ruštinu, polštinu, angličtinu a italštinu. V letech 1935 – 1948 byl knihovníkem Obchodní komory v Olomouci, v letech 1949 – 1956 v olomoucké Univerzitní knihovně a působil i jako lektor srbochorvatštiny na Palackého univerzitě. Od roku 1956 byl nezávislým spisovatelem.

Těžištěm jeho práce jsou překlady, často lidových pohádek pověstí a poezie. Do češtiny přeložil řadu klasických jihoslovanských autorů (Andrič, Cankar, Čopič, Vuk Karadžič, Nazor aj.)

Za Bablerovo životní dílo je pokládána Dantova Božská komedie, která by zdaleka nebyla tak zdařilá, kdyby ji asi ze 40% neupravil Jan Zahradníček. Tuto práci nemohl pro zatčení dokončit. Proto nemohl být v knize jeho podíl zmíněn a tak zůstala jeho práce skryta čtenářům až dodnes. Lze to objektivně dokázat podle dochovaného rukopisu, na základě kterého je možno zjistit přesný stav jeho úprav v díle. Přes řadu vydání však Babler trval na tom, že Zahradníček mu byl nápomocen pouze přátelskou radou.

P. Jakub Deml 20. 8. 1978 – 10. 2. 1961

Otokara Březinu navštívil na jeho pozvání v Nové Říši

Knihu Mé svědectví o Otokaru Březinovi vydal ve Škeříkově edici Plejada v létě roku 1931, druhé nezměněné vydání vyšlo téhož roku na podzim. Jak trefně poznamenal Josef Florian, i když to samozřejmě tak absolutně neplatilo, tato kniha rozdělila národ na dvě části. Na jedné byl národ a na druhé Jakub Deml.

V roce 1932 pak vydal Dopisy Otokara Březiny Jakubu Demlovi a o rok poději Listy Jakuba Demla Otokaru Březinovi. V dopise z 19. června 1899 píše: *... jsem omráčen Vaším bleskem. Nevím, kdy se vzpomatuji. Mám velikou bázeň o všecko, nevím žiju-li v čase nebo věčně. Alespoň nemohu věřit ve svou minulost.. Nemohu věřit ve své největší zločiny, a že jsem byl hoden stát ve Vašem ohni. Věřím v nekonečné milosrdenství Boží, ale netroufám si mít naděje na Jeho milost.*

Jsem zajatec Váš, chtějte a vyzpovídám se Vám z celého života, chtějte a oněmím nebo shořím jako pochodeň. Jsem přemožen a vysílen. Chvěju se úzkostí jak v den soudný. A v bázni té očekávám příštích věcí. Nikdy jsem se necítil před Vámi tak malým a hříšným. Za všechno děkuji Vám, co měl jsem

v sobě znovuzrozeného, vítězného, léčivého. Zdá se mi, že se teď všeho musím vzdát Vaším rozkazem. Uzdravím-li se, budu Vám psát více. Váš Jakub Deml, bohoslovec v Brně.

Mimo zmíněné publikace se více nebo méně rozsáhlé texty a poznámky objevují ve všech Demlových sbornících od Tepny až po Šlápěje. Do své prvotiny Slovo k Otčenáši Františka Bílka (1904) zařadil s Březinovým povolením jeho Prolog o Bílkových kresbách.

Julius Zeyer 26. 4. 1841 – 21. 1. 1901

Náležel k básnické generaci, soustředěné kolem revue Lumír, která se snažila o větší příklon k francouzské (Hugo, de Vigny, Gautier, de Lisl, Flaubert aj.) a anglické (Browning, Swinburn, Scott aj.) romantické literatuře. Zeyer sice debutoval v Lumíru roku 1874 novelou Duhový pták, která měla značný úspěch, je však spíše autorem výjimečným, generaci Lumírovců se vymykajícím. Úspěšný byl román Ondřej Čenyšev (1875), Jan Maria Plojhar (1888), Dům u tonoucí hvězdy (1888). Sen o myšlenkové renesanci středověkých myslitelů a mystiků byl vtělen do knihy Román o věrném přátelství Amise a Amila (1877). Tyto náměty si ovšem Zeyer vybíral pro jejich uměleckou zajímavost. Sám stanul až na prahu naprostého materialismu. Z něj se vymanil a k víře se vrátil až v průběhu devadesátých let 19. století. Do této doby patří například Tři legendy o krucifixu (1892), Karolínská epopeja (1896). Velmi známá je romantická pohádka Radúz a Mahulena (1896), skvěle zfilmovaná roku 1970 režisérem Petrem Weiglem. Rozsáhlé Zeyerovo dílo je uzavřenou knihou Trojí paměti Víta Choráze (1900).

S mladými katolickými autory se dostal do styku prostřednictvím Sigismunda Boušky až při vydání almanachu Pod jedním praporem (1895), který byl uspořádán k 75. narozeninám vyšehradského kanovníka Beneše Metoda Kuldy. Byl získán pro spolupráci s Katolickou modernou, vydávající významnou revui Nový život. Vzájemná korespondence s Karlem Dostálem – Lutinovem, byla publikována v knize Stanislava Batůška Přátelství básníků (Host, Brno 1997, ed. P. Cekota).

Julius Zeyer byl obdivován řadou významných tehdejších spisovatelů a výtvarníků (Šajner, Zrzavý, a je stále objevováno dalšími a dalšími generacemi).

Matěj Lukšů 20. 1. 1868 – 15. 3. 1931

Pocházel z Třeštic u Telče. Na telečskou reálku nastoupil roku 1881. Brzy se zde seznámil s vynikajícím studentem Václavem Jebavým. Po maturitě se znovu sešli jako kolegové v Nové Říši, kde byl M. Lukšů v letech 1889 – 1896 vyučitelem.

Díky Březinovi se pak dostal Lukšů v roce 1906 na chlapeckou školu v Jaroměřicích. V té době byl již Březina na dívčí měšťance.

Na chlapecké škole se pak stal Lukšů v roce 1918 ředitelem, o rok později byl jmenován inspektorem.

Spolu s Dr. E. Chalupným byl spoluvykonavatelem Březinovy závěti a dědicem. Z pozůstalosti M. Lukšů vyšla v roce 2004 publikace Z rozmluv s Březinou (z let 1899 – 1929).

(rz)

Český Krucifix mistra Bílka

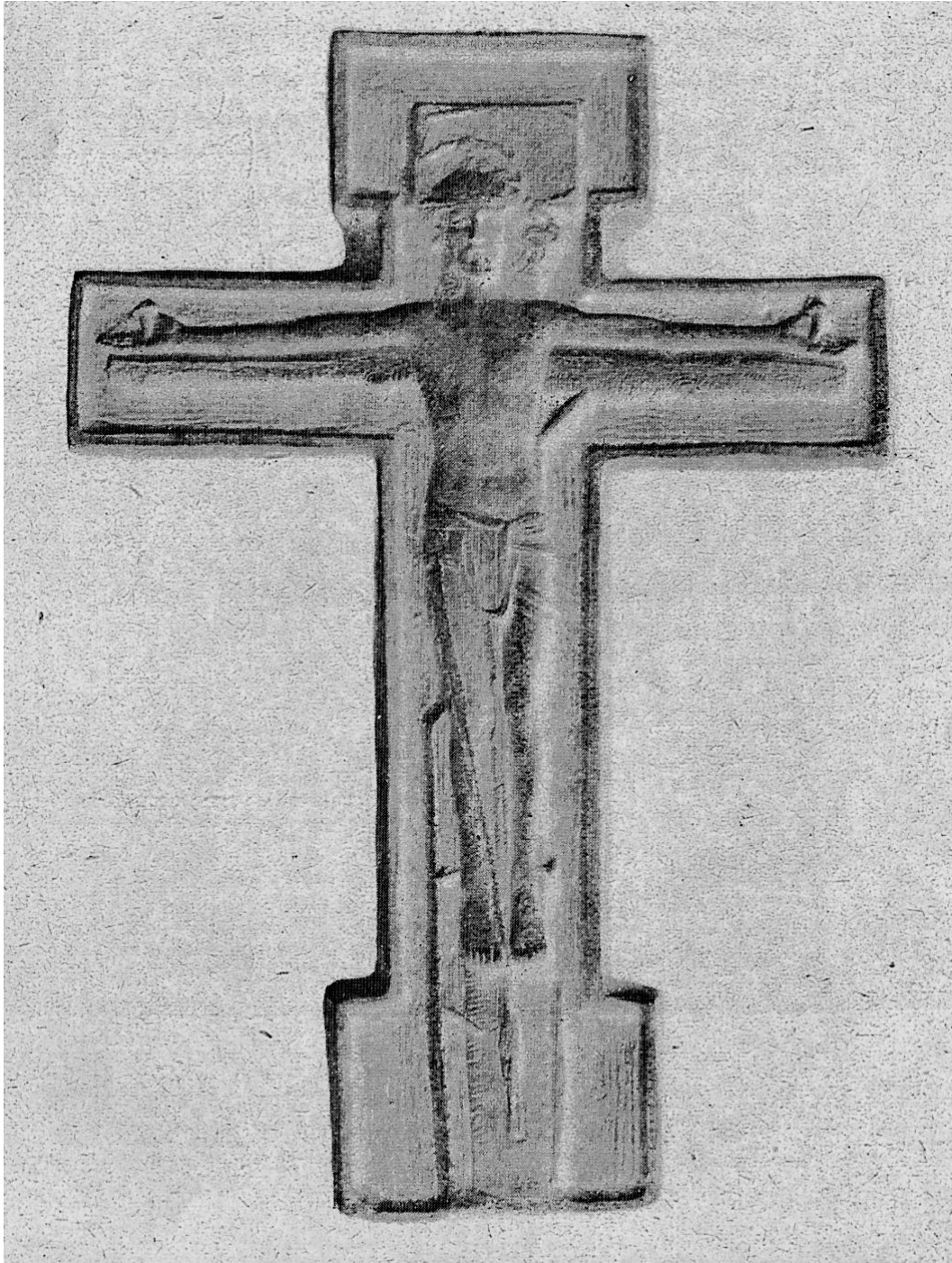
Tento Krucifix mistra Františka Bílka vznikl na přání jeho vzácného přítele J. Zeyera. Měl býti proveden ve zmenšeném měřítku (což uskutečněno nyní) a zavěšen ve všech školách...

Byl počat r. 1896 a ukončen r. 1900 za úporné práce mnohých dnů a nocí v slzách exaltace a modlitby. Tvůrce prožil ním chvíle krásné a slavné; měl v něm i své bolesti a pronásledování. Na výstavách projel skoro půl Evropy. Němci označili jej za „Husitský krucifix“. Při pronásledování jeho, když ve skutečné velikosti byl postaven v Babicích na Moravě, stáli před ním a hájili jej naši rolníci. Tak stalo se toto dílo „Českým krucifixem“.

Dílo toto není jen náboženské, mystické, ale jako každý klasický, opravdu umělecký výtvar je současně hluboce, prostě lidské.

Míra reliefu je 45 × 66 cm. Proveden v tvrdé hlíně jihočeské a v její přirozené barvě vypálen, vzdoruje nejen času, ale i vší nepohodě a mrazu. Proto jako v bytě může býti zavěšen (na černé desce nebo šatu), tak i venku na hřbitovních pomnicích a pod.

Cena jeho jest Kč 55.—. Obal na jeden stojí Kč 15.—, na dva Kč 20.— a na tři Kč 25.—. Objednávky vyřizuje M. D. Zelenka, Praha II. palác Lucerna.

Převzato z dobového letáku

Zpráva o činnosti Společnosti Otokara Březiny

- Byla dokončena inventarizace sbírek i studijní knihovny v Muzeu Otokara Březiny. Byly zřízeny internetové stránky Společnosti O. B., které jsou zatím naší největší slabinou.
- 2. října 2004 se uskutečnilo autorské čtení Jiřího Kuběny „Doryforois i Ganymedes“.
- 13. listopadu 2004 byl uspořádán večer s panem učitelem Josefem Pěňčíkem na téma Otokar Březina a Anna Pammrová s besedou o vydaných knížkách J. Pěňčíka i povídání o studánkách. Na závěr vystoupil sbor vedený Ladislavem Šabackým.
- Byly opraveny lucerny od F. Bílka na hrobu O. Březiny, které jsou součástí pomníku. Opravu provedli odborní restaurátoři Památkové péče a finančně ji zajistil Městský úřad v Jaroměřicích nad Rokytnou.
- 16. ledna 2005 se uskutečnilo pásmo věnované životu a dílu Jana Zahradníčka, kde se povídání o Janu Zahradníčkovi střídalo s jeho poezií, přednesenou žáky ZŠ O. Březiny, vedenými paní učitelkou Raymonde Doležalovou.
- 19. února 2005 proběhla přednáška manželů Josefa a Marie Hružových o Bedřichu Fučíkovi, literárním kritikovi, editorovi a nakladateli.
- 25. března 2005 se v úmrtní den Otokara Březiny uskutečnil pietní akt u jeho hrobu.
- 2. dubna 2005 připravili R. Zejda a Raymonde Doležalová s žáky ZŠ O. Březiny besedu s pásmem poezie V. Nezvala.
- 28. dubna 2005 proběhla ke stému výročí narození prof. Rudolfa Černého vzpomínka na tohoto významného překladatel a přítele J. Zahradníčka, J. Čepa, B. Fučíka, kterou připravili manželé Hružovi.
- Ve dnech 11.-18. září 2005 byla v přednáškovém sále Kulturního střediska instalována výstava z prací F. Bílka, J. Kapinusa a J. Konůpka. Výstavu připravil výbor SOB ve spolupráci se společností F. Bílka, na vernisáži promluvil Mgr. Ivo Binder, vedoucí oddělení moderního umění Moravské galerie Brno.
- 17. září 2005 promluvil při pietním aktu u hrobu Otokara Březiny básník Jiří Kuběna. V odpolední části setkání po přečtení výroční zprávy přednesli pásmo z dopisů O. Březiny a A. Pammrové člen činohry ND v Brně Jiří Dušek a Raymonde Doležalová. Na závěr zazpíval chrámový sbor pod vedením Ladislava Šabackého.
- 14. října 2005 se uskutečnila beseda s členem SOB, básníkem a výtvarníkem Pavlem Herotem z Martínkova. Součástí byla i malá výstava

jeho výtvarných prací. V druhé části promluvil R. Zejda o JUDr. Aloisu Plichtovi a jeho přínosu k dějinám Jaroměřicka.

- V říjnu se podařilo s pomocí MěÚ v Jaroměřicích n. R. obnovit nátěry vnějších oken a dveří budovy Muzea Otokara Březiny.
- 12. listopadu 2005 přednesl Radovan Lukavský Znamení moci a další básně Jana Zahradníčka a vzpomínání Františka Křeliny na setkávání se Zahradníčkem ve vězení. Klavírní doprovod obstaral mladý hudební skladatel Ondřej Urban. Na závěr zazpíval chrámový sbor pod vedením Ladislava Šabackého hudební gratulaci R. Lukavskému. Byl to krásný závěr jubilejního Zahradníčkova roku.

Zleva: J. Höfer, O. Urban, R. Lukavský, foto P. Hobza

- 17. prosince 2005 se uskutečnilo pásmo poezie Jaroslava Seiferta přednesené žáky ZŠ Otokara Březiny v nastudování Raymonde Doležalové.

Brněnská pobočka SOB uspořádala 9. února 2005 v Památníku J. Mahena ve zcela zaplněném sále besedu s Dr. Petrem Holmanem o Korespondenci Otokara Březiny. Na závěr byla autogramiáda.

8. září přednášel a vedl besedu o díle Otokara Březiny doc. Emil Černý.

Pražská pobočka SOB uspořádala v Křesťanském domě mládeže (KDM) Francouzská 1 setkání s Janem Zahradníčkem prostřednictvím Radovana Lukavského a skladatele a klavíristy Ondřeje Urbana.

22. listopadu 2005 se uskutečnila v KDM přednáška a beseda s doc. Josefem Vojvodíkem, autorem literárně kritického díla „Od estetismu k eschatonu“, s podtitulem Modely světa a existence v lyrickém díle Otokara Březiny.

Připravujeme:

V Jaroměřicích n.Rok.

Sobota 11.2.2006 v 16. hod “ Dílo Otokara Březiny”, Jakub Deml a Miloš Dvořák. Přednese Doc, Dr. Ladislav Soldán , autor právě vydané publikace “ Dílo Otokara Březiny”. Autogramiáda.

Sobota 25.3.2006 v 15.hod. pietní akt u hrobu Otokara Březiny
v 16 hod. beseda se spisovatelem Karlem Švestkou o vztahu k Otokaru Březinovi, Jakubu Demlovi a o své literární práci.

Sobota 22.4. 2006 v 17. hod. “ Přátelství Otokara Březiny a Františka Bílka”.
Přednese Dr. Miroslav Kudrna.

V Praze

9.2. 2006 v 19.10 hod. v Křesťanském domově mládeže na Náměstí Míru v Praze (rohová budova do Francouzské ulice).
“Kostelíček” Jaromíra Zelenky oceněný velkou literární cenou. Připravuje Jiří Höfer

JH

Z muzea Otokara Březiny

K 31. březnu 2005 odešla z muzea Miroslava Prokopová a 1. dubna nastoupila Blanka Nedvědická. Toto pracovní místo je financováno Úřadem práce v Třebíči jako veřejně prospěšné práce.

Průběžně byl zdokonalován obsah a vzhled vystavovaných předmětů v bytě básníka. Byla odeslána žádost o zařazení studijní knihovny muzea do adresáře knihoven a informačních institucí ČR.

Studijní knihovna byla doplněna o tyto knihy:

Vojvodík Josef: Od estetismu k eschatonu. Academia Praha 2004

Křemenová Alma: Anna Pammrová – Životopis. Editor Petr Holman, Sursum, Tišnov 2005

Soldán Ladislav: Miloš Dvořák, literární historik, kritik a básník. Slezská univerzita Opava a dědicové, Opava 2005

Blanka Nedvědická

Děkujeme sponzorům, kteří přispěli na činnost SOB v roce 2005:

Dřevozpracující výrobní družstvo Jaroměřice n. R.

Widex Line, s.r.o. Třebíč

Dále děkujeme za peněžní a knižní dary dárcům, kteří si nepřejí být jmenováni.

Bulletin vychází díky finančnímu příspěví Ministerstva kultury ČR.

**Děkujeme sponzorům: Knihkupectví OTAVA, Jihlava
Dřevozpracující výrobní družstvo Jaroměřice
Widex Line, s. r. o. Třebíč
Petr Hobza, Jaroměřice n. R.**

a třebíčské firmě Stanislav Hort za tisk bulletinu

Bulletin vydává výbor Společnosti O. Březiny v Jaroměřicích n. Rok., Březinova 46, 675 51,

tel.: 603760768. IČO 44065841, č.ú. 1523660379/0800;

e-mail na předsedu Mgr. Jiřího Höfra: hofer.j@seznam.cz.

Adresa našich stránek: <http://otokar-brezina.czechian.net>.

Toto číslo sestavil Radovan Zejda, tisk Helena Stejskalová a Miroslava Prokopová.

Příspěvky do bulletinu č. 40 dodejte laskavě do 15. února 2006

Pavel Herot

JE NOC BEZ HVĚZD

JE NOC PLNÁ TMY
KDY DUŠE VŠECH ZEMŘELÝCH
I TĚCH ŽIVÝCH ZE SPÁNKU
K NEPOZNÁNÍ SPLÁCÍ
DLUHY LICHVÁŘOVY
ZA VYHASLÉ SVÍČKY SVĚTLA
NEBO ZA TROCHU PETROLEJE
ABYCHOM JEŠTĚ STAČILI
DOČÍST
POSLEDNÍ KAPITOLU VĚČNÉ
KNÍŽKY

JE NOC BEZ HVĚZD
JE NOC PLNÁ TMY
JENOM NA DVOU MÍSTECH
SE SVÍTÍ

V BETLÉMĚ A NA KALVARIÍ

Světlo naděje do dnů příštích i novoročních
Vám přeje výbor Společnosti Otokara Březiny